

Province de
Hainaut

Gebruik van gezondheids- gegevens door de regio's

Ervaringen van het OSH

15/09/2025

IMA

Marie MERCKLING
Remy MUAMBA NZEJI

Het observatorium

HET GEZONDHEIDSOBSERVATORIUM HENEGOUWEN (OSH)

is het instituut voor de bevordering van de
gezondheid van de Provincie Henegouwen.

MISSIE

Door het bevorderen van de gezondheid bijdragen aan het **wegwerken van sociale en territoriale ongelijkheden op het vlak van gezondheid** in Henegouwen, en dit door een betere levenskwaliteit voor iedereen te stimuleren.

Erkenning als operator in gezondheidsbevordering

In het kader van het programma voor gezondheidsbevordering, inclusief preventie, heeft het Gezondheidsobservatorium Henegouwen in januari 2023 van de Waalse regering de erkenning (OPS 055) gekregen als operator voor gezondheidsbevordering. Het OSH werd erkend voor as 1 Levensstijl (voeding, lichaamsbeweging, sedentair gedrag, strijd tegen tabaksgebruik). Deze erkenning is toegekend voor een periode van 5 jaar (2023-2027).

Avec le soutien de la Région wallonne

ETEN

Evenwichtige,
duurzame en
toegankelijke voeding

BEWEGEN

Matige en
regelmatige
lichaamsbeweging

ADEMEN

Gezonde en
kwalitatieve lucht

BETER LEVEN

Welzijn voor ieders
gezondheid

INTERVENTIELIJNEN

Grondgebied

Leefmilieu

PUBLIEK

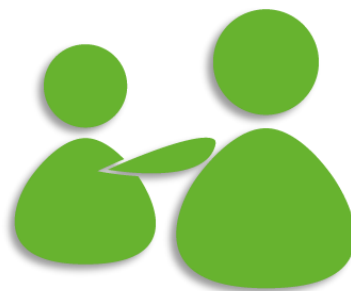
Kinderen-
jongeren

Ouderen

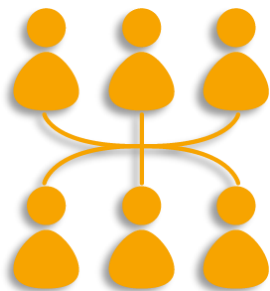
Sociale en
gezondheidsdata
(Analyses, analyses,
kwantitatieve en kwalitatieve
onderzoeken)

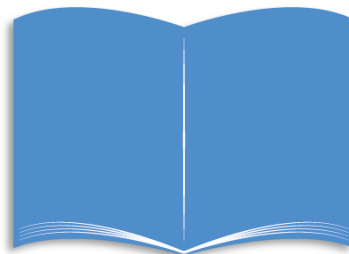
Begeleiding van
projecten

Animatie en
opleidingen

Platformen en
netwerken

Publicaties

Tools

Territoriale Gezondheidsdata

Op feiten gebaseerd beleid

Waarom?

Wat kan men doen?

Welk beleid wordt gevoerd? Welke

Context

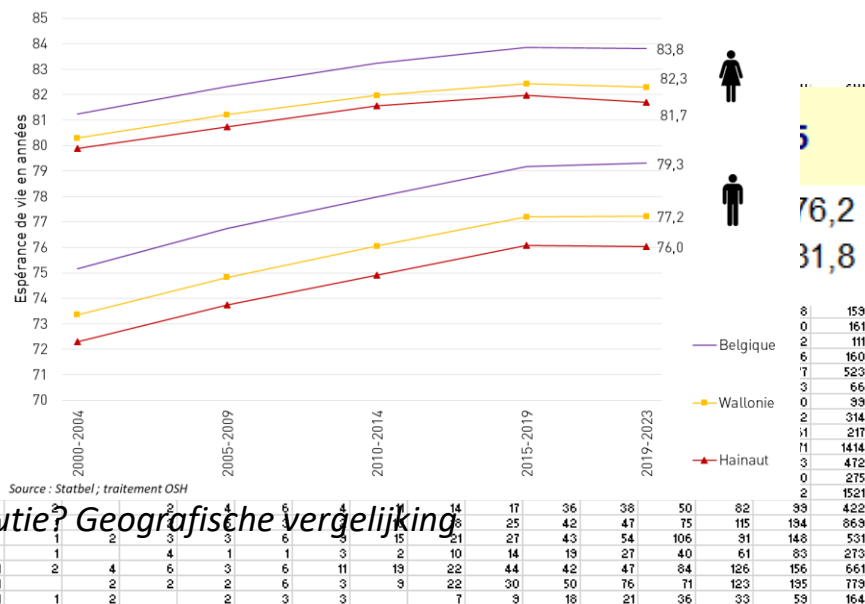
Welke subgroepen? Evolutie? Geografische vergelijking

Gegevens omzetten in informatie

Selectie, aanmaken van indicatoren

Ruwe gegevens

Databanken, spreadsheets

... een noodzakelijke solide basis

... een klein stukje van de weg

- Gezondheid: in zijn globale en positieve benadering

PROFIL SOCIO-SANITAIRE

Introduction

Données démographiques

Données socio-économiques

Espérance de vie et mortalité

État de santé

Incidence des cancers

Dépistage du cancer du sein

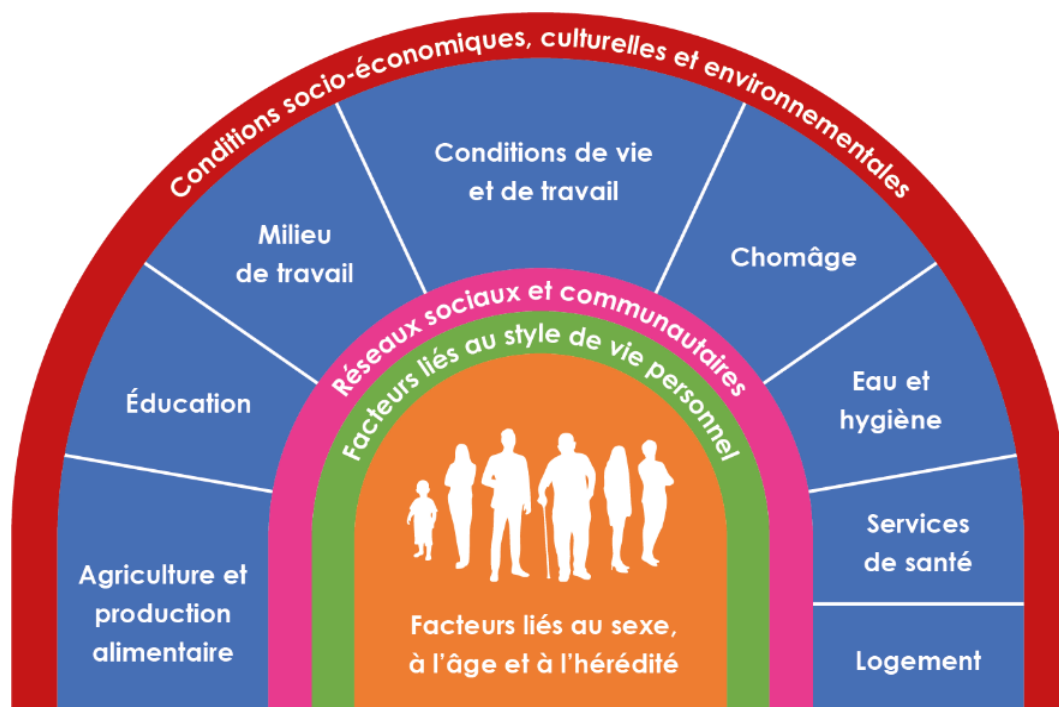
Santé mentale

Logement et habitat

Natalité et petite enfance

Offre de soins

Indicateurs clés à l'échelle provinciale

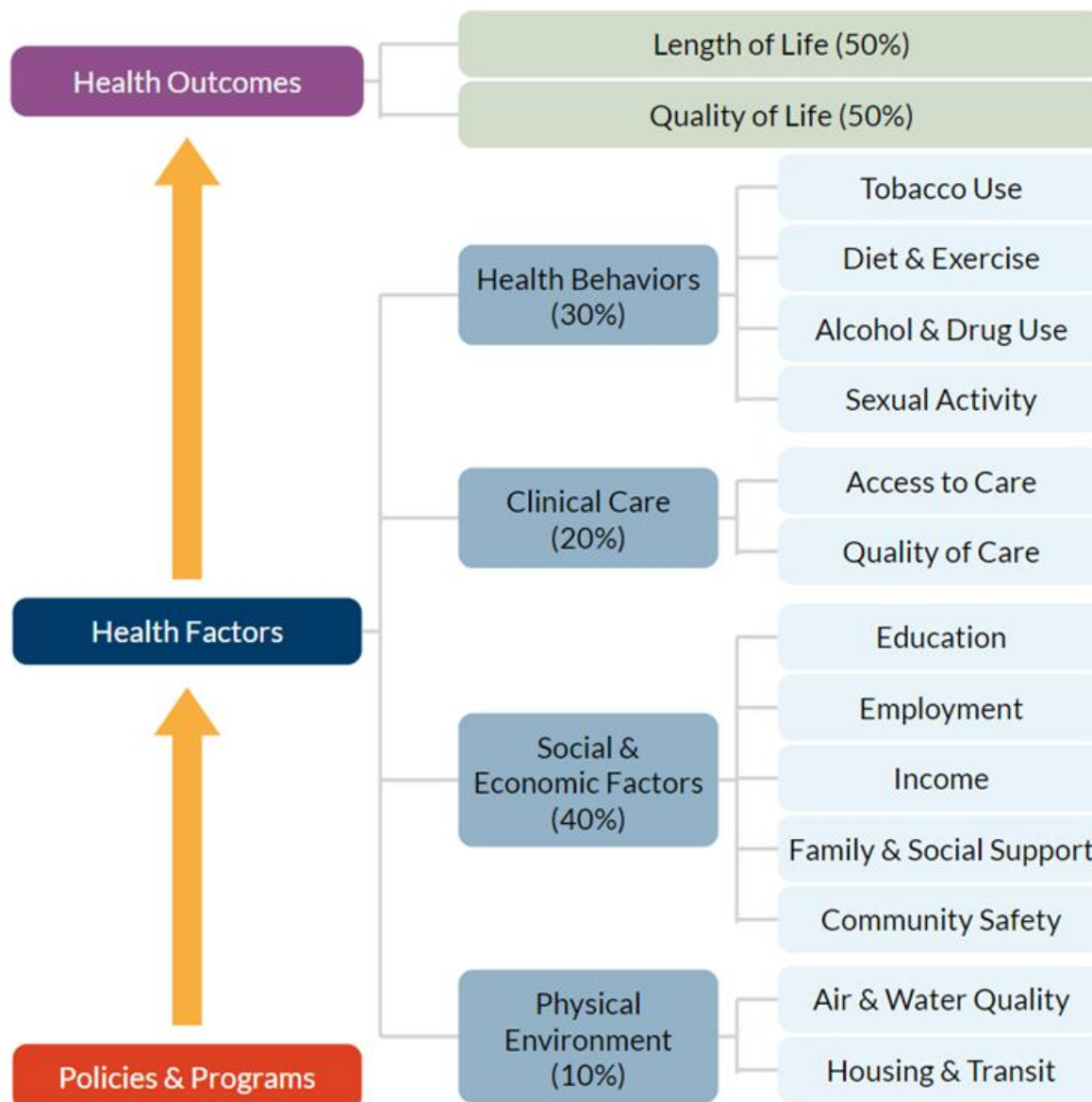
G Dahlgren, M Whitehead Policies and strategies to promote social equity - Health Institute of Future Studies, Stockholm, 1991

“In de geïndustrialiseerde landen staat het vast dat de belangrijkste determinanten van gezondheid zich buiten de strikte verantwoordelijkheids-sfeer van de gezondheidszorg bevinden. Immers, [...] het medisch zorgsysteem, hoe essentieel ook, verklaart slechts een deel van de algemene gezondheidstoestand en de levensverwachting van een bevolking.”

*A Jacques-Brisson, L St-Pierre.

Guide d'implantation de l'approche de la Santé dans Toutes les Politiques au palier local. Réfips, 2018.

Territorium, zelfstandig naamwoord. Het gebied op het aardoppervlak waar een groep mensen leeft. Meestal helpt een definitie om te begrijpen waar we het over hebben. Maar deze keer lukt dat niet! Het begrip 'territorium' is lastig te vatten. Net als een rivierforel is het voldoende dat we denken hem te hebben gevangen, om hem te laten ontsnappen! En de wijk? Nog erger!

“Territoire, nom masculin. Étendue de la surface terrestre sur laquelle vit un groupe humain”. Habituellement, une définition aide à cerner de quoi on parle. Cette fois, c’est loupé ! Appréhender le territoire est périlleux. Telle une truite de rivière, il suffit qu’on croie l’avoir attrapée pour qu’elle nous échappe ! Et le quartier ? Pire encore !

[Bruxelles Infos Sociales n°180, la revue du CBCS, décembre 2022](#)

- Territorium?
 - Meerdere definities, afbakeningen ...: het grondgebied wordt bepaald door de invulling die men eraan geeft.
 - Verschillende administratieve territoria met minder of meer betrokkenheid van de omgeving (gemeente ++ , maar arrondissement --), al dan niet verbonden met een bevoegdheid
 - Hergroepering van administratieve territoria
 - Belevingsgebieden (door burgers of organisaties)
- In de gegevens wordt geprobeerd om belevingsgebieden te benaderen met gegevens die grenzen hebben, aangezien er voor het tellen definities moeten worden vastgesteld.

Welke gegevens?

Bureau fédéral du Plan
Analyses et prévisions

Belgian Cancer Registry

Santé publique
Sécurité de la Chaîne alimentaire
Environnement

AVIQ

OFFICE DE LA NAISSANCE
ET DE L'ENFANCE

IMA • AIM
Agence Intermutualiste

POD MAATSCHAPPELIJKE INTEGRATIE
BETER SAMEN LEVEN

SPP INTÉGRATION SOCIALE
MIEUX VIVRE ENSEMBLE

FÉDÉRATION
WALLONIE-BRUXELLES

Wallonie

Iweps

sciensano

FEDRIS

FEDERAAL AGENTSCHAP VOOR BEROEPSRISICO'S
AGENCE FÉDÉRALE DES RISQUES PROFESSIONNELS

Verspreiding van gegevens

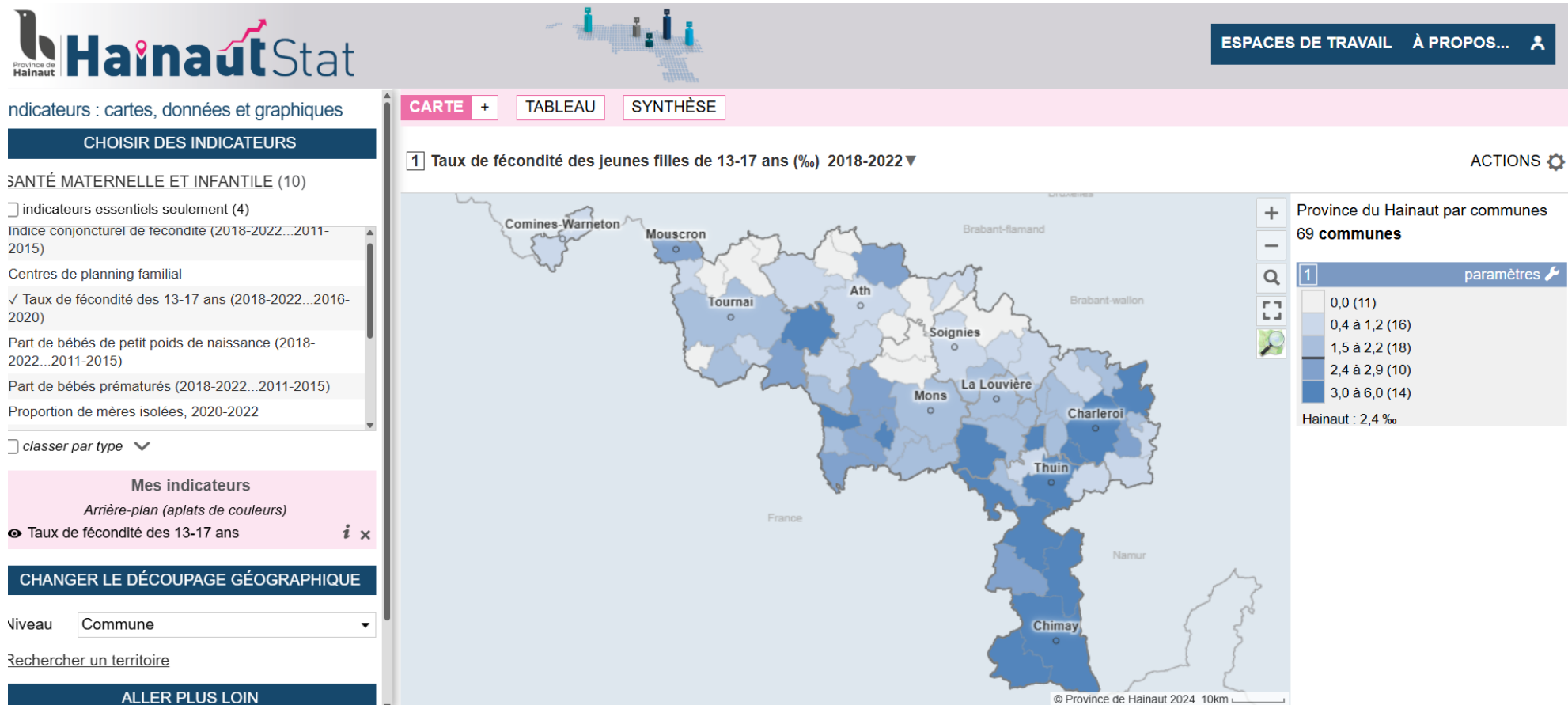
- Verzamelen van gegevens
- Interpretatie
- Aanmaak
- Voorstellen op het terrein

→ contacten en verspreiding bij de actoren

- Provinciaal niveau
- In samenwerking met de andere provincies
- Delen van expertise en werkmethoden
- Aanzienlijke schaalvoordelen: bundeling van middelen, tijdwinst ...
- Validatie van wetenschappelijk rigoureuus werk

- Interactieve kaart

RAPPORT

CARTE

Zone d'étude **Charleroi (commune)**, comparée avec **Belgique (pays)**

ACTIONS

PROFIL SOCIO-SANITAIRE - ESPÉRANCE DE VIE ET MORTALITÉ

Indicateurs	Charleroi	Hainaut (Province)	Wallonie (Région)	Belgique
<u>Espérance de vie à la naissance (ans)</u>	80,5	81,8	82,4	83,9
<u>Espérance de vie à 65 ans (ans)</u>	19,5	20,2	20,6	21,7

Source : SPF Economie (Statbel) - 2019-2023

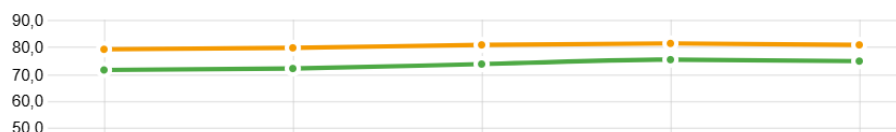
Indicateurs	Charleroi	Hainaut (Province)	Wallonie (Région)	Belgique
<u>Espérance de vie à la naissance (ans)</u>	74,8	76,2	77,4	79,5
<u>Espérance de vie à 65 ans (ans)</u>	15,9	16,6	17,3	18,6

Source : SPF Economie (Statbel) - 2019-2023

Sur la période quinquennale de 2019-2023, l'espérance de vie dans la commune de Charleroi est de 80,5 ans chez les femmes et 74,8 ans chez les hommes. Elle est moins élevée que l'espérance de vie en Wallonie, aussi bien chez les hommes que chez les femmes.

L'espérance de vie à 65 ans des hommes (15,9 ans) est inférieure à celle des femmes (19,5 ans). Elle est moins élevée que l'espérance de vie en Wallonie, aussi bien chez les hommes que chez les femmes.

Evolution de l'espérance de vie à la naissance

PROFIL SOCIO-ÉCONOMIQUE

PROFIL SOCIO-SANITAIRE

Introduction

Données démographiques

Données socio-économiques

👁 **Espérance de vie et mortalité**

État de santé

Incidence des cancers

Dépistage du cancer du sein

Santé mentale

Logement et habitat

Natalité et petite enfance

Offre de soins

Indicateurs clés à l'échelle provinciale

*ENQUÊTE CSSV

* : non compatible avec la zone d'étude en cours

DÉFINIR LES ZONES GÉOGRAPHIQUES

✓ Zone d'étude **Charleroi (commune)**

✓ Zone de comparaison **Belgique (pays)**

ALLER PLUS LOIN

<https://www.hainautstat.be>

Observatoire socio-économique et sanitaire
du Hainaut

Cartographie
interactive

Rapports :
portraits sur mesure

Zonages :
visualisation et
comparaison de
territoires

Nouveau :
Enquête sur la santé
des jeunes

Dernières actualités

L'enquête CSSV - 27 ans de suivi de la santé des jeunes de 10 à 17 ans
Part des très petites entreprises parmi les établissements salariés
Prix médian des maisons 4 façades
Prix médian des maisons 2 ou 3 façades
Le Hainaut en cartes et en chiffres - édition 2024

Profil communaux

Profil locaux de santé

Weergave van gegevens

- Gemeente: College, gemeenteraad, 'Plan voor sociale samenhang', OCMW
 - Lokale overheden: actoren in de gezondheidszorg
 - Gezondheid op de agenda zetten
 - Gegevens om discussie en actie op gang te brengen
 - Groeperingen van gemeenten: Centropôle, Sud Entre-Sambre et Meuse, Wapi, CLPS, ...
 - GLEM
 - Verenigingen uit de sociale/gezondheidssector
- Met verschillende looptijden en omvang van projecten, afhankelijk van de aanvraag (eenmalig vs. langdurig)

- Hulp bij het bepalen van de prioriteiten voor interventies
- Gegevens en praktijkervaringen vergelijken
- Het debat voeden
- De gegevens aanvullen met een diagnose van de situatie
- Bij het uitwerken van een project bieden de gegevens nuttige contextuele elementen, maar deze zijn onvoldoende

- Op initiatief van het intersectorale platform Sud ESEM
- 12 gemeenten verspreid over 2 provincies

- Colloquium op 25/11/2022
 - AM: presentatie profiel en projecten
 - PM: workshops van de deelnemers
- Verzending naar autoriteiten, administraties en lokale organisaties

Voorbeeld uit Sud Entre Sambre et Meuse

De partners

- Basisgroep
 - Lokale centra voor gezondheidsbevordering
 - Provinciale gezondheidsobservatoria
 - Ziekteverzekering – ziekenfondsen
 - Gemeentelijke ‘plannen voor sociale samenhang’
- Uitgenodigde sectoren
 - Geestelijke gezondheidszorg
 - Thuiszorg
- Meerdere vergaderingen om samen het profiel op te stellen en de indicatoren te bespreken
 - Noden versus beschikbaarheid, meetbaarheid, enz.
 - Toetsing van de gegevens aan de praktijk tijdens het proces

Voorbeeld uit Sud Entre Sambre et Meuse

Het vervolg

- Verschillende thematische werkgroepen
 - Waarvan een rond geestelijke gezondheidszorg
 - Nieuw gegevensonderzoek om het thema geestelijke gezondheid verder uit te diepen.

Observatoire de la Santé du Hainaut - La santé mentale des jeunes dans le Sud de l'Entre Sambre et Meuse (Sud ESEM) - Quelques données pour l'action, 2023

- Focusgroepen: het welzijn en de geestelijke gezondheid van kinderen en adolescenten in Sud Esem.

→ Rapport gecoördineerd door AMO Oxyjeune

*Le Bien-être et la santé mentale des enfants et des adolescents
dans le sud de l'Entre-Sambre-et-Meuse*

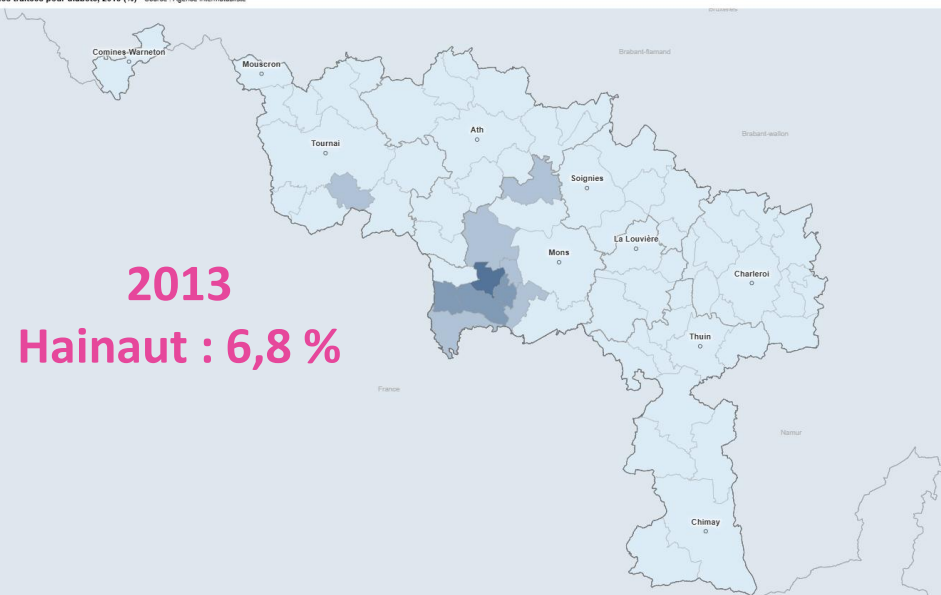

- Mobiliseert nu een heel netwerk met tips voor professionals en het publiek.

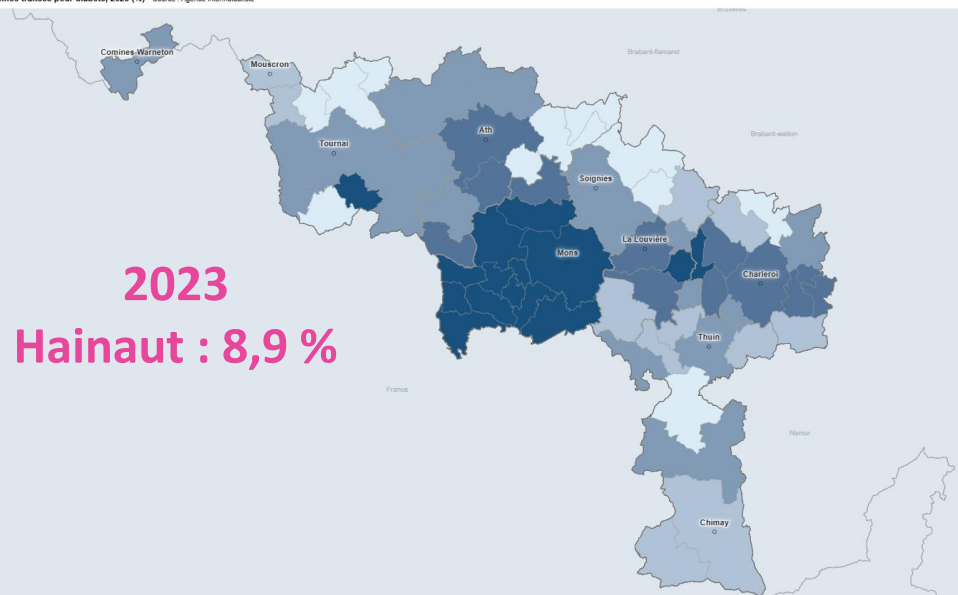
De IMA Atlas bij het OSH

Chronische aandoeningen: toename van diabetes

Part de personnes traitées pour diabète, 2013 (%) - Source : Agence Intercommunale

Part de personnes traitées pour diabète, 2023 (%) - Source : Agence Intercommunale

© Province de Hainaut 2

© Province de Hainaut 2

- Toename van het aantal screenings
- Vergrijzing van de bevolking
- Toename van de prevalentie van de aandoening, ook bij jongeren

Geestelijke gezondheidszorg: gebruik van psychofarmaca

	Henegouwen	Wallonië	België
Gebruik antidepressiva (%)	16,1	16,2	13,5
Vrouwen	20,8	20,8	17,5
Mannen	11,1	11,3	9,4

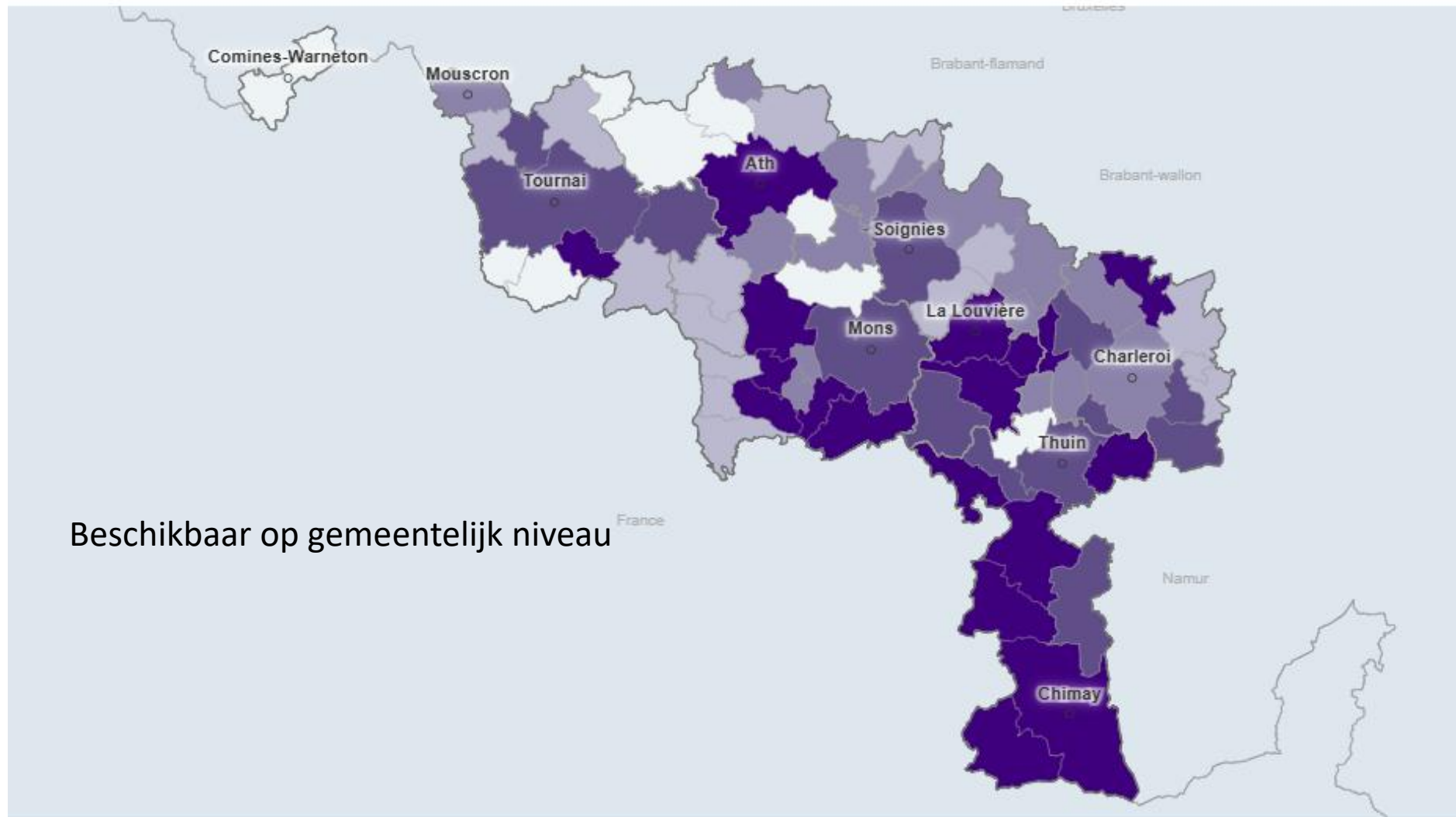
Bron: Intermutualistisch Agentschap – 2022

	Henegouwen	Wallonië	België
Gebruik antipsychotica (%)	3,7	3,7	3,4
Vrouwen	4,0	4,0	3,8
Mannen	3,5	3,4	3,1

Bron: Intermutualistisch Agentschap – 2022

Geestelijke gezondheidszorg: gebruik van antidepressiva

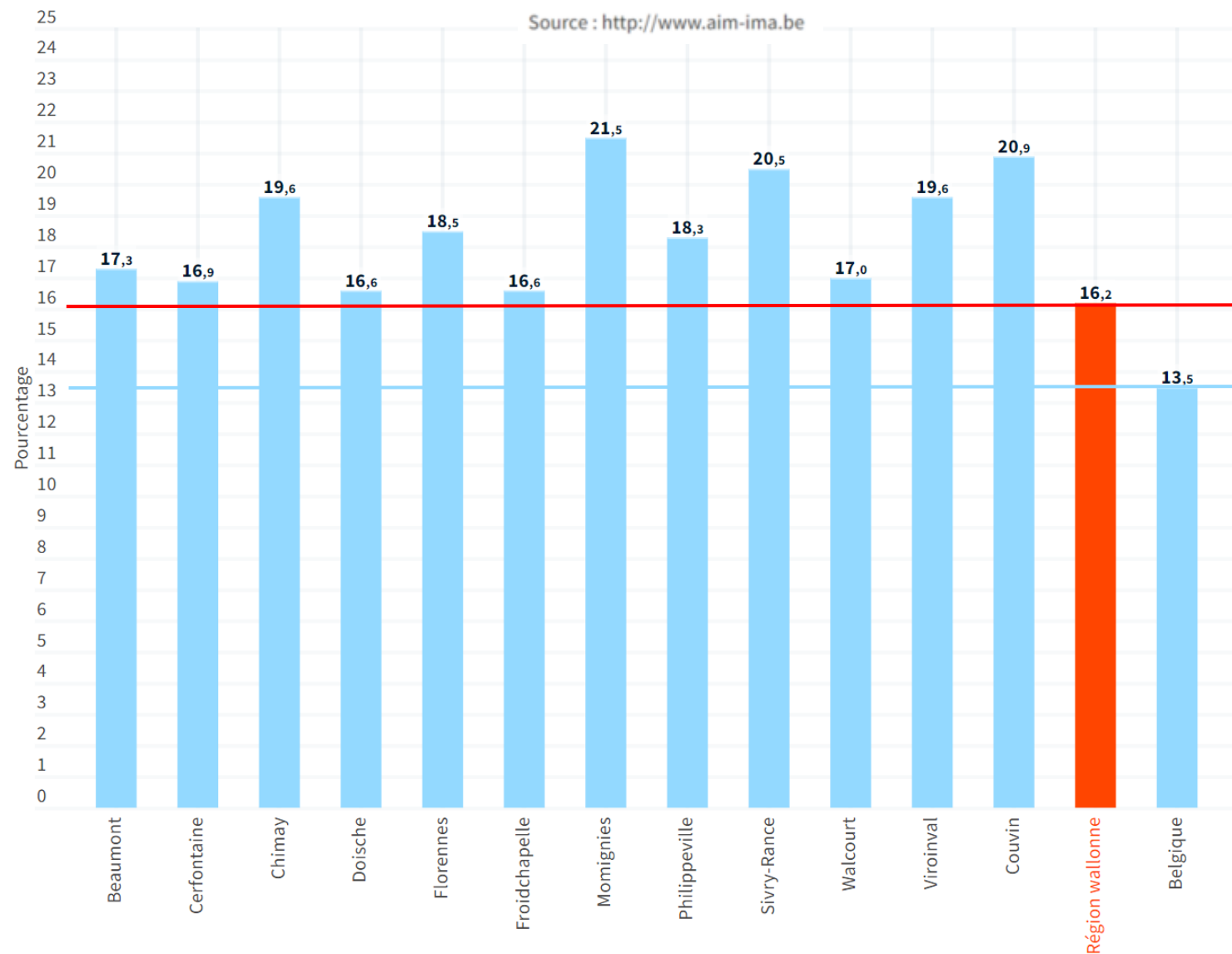
Consommateurs antidépresseurs - Tous les âges, 2022 (%) - Source : Agence Intermutualiste

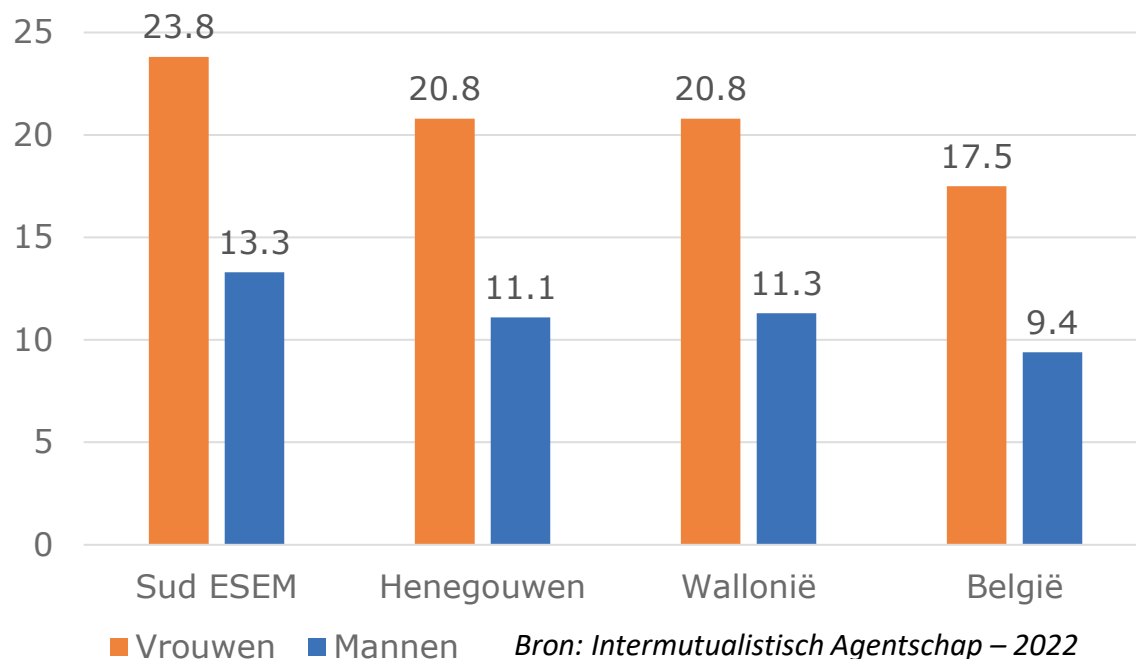
Beschikbaar op gemeentelijk niveau

% consommateurs d'antidépresseurs - 2022 - Communes [12]

Source : <http://www.aim-ima.be>

Aandeel gebruikers antidepressiva

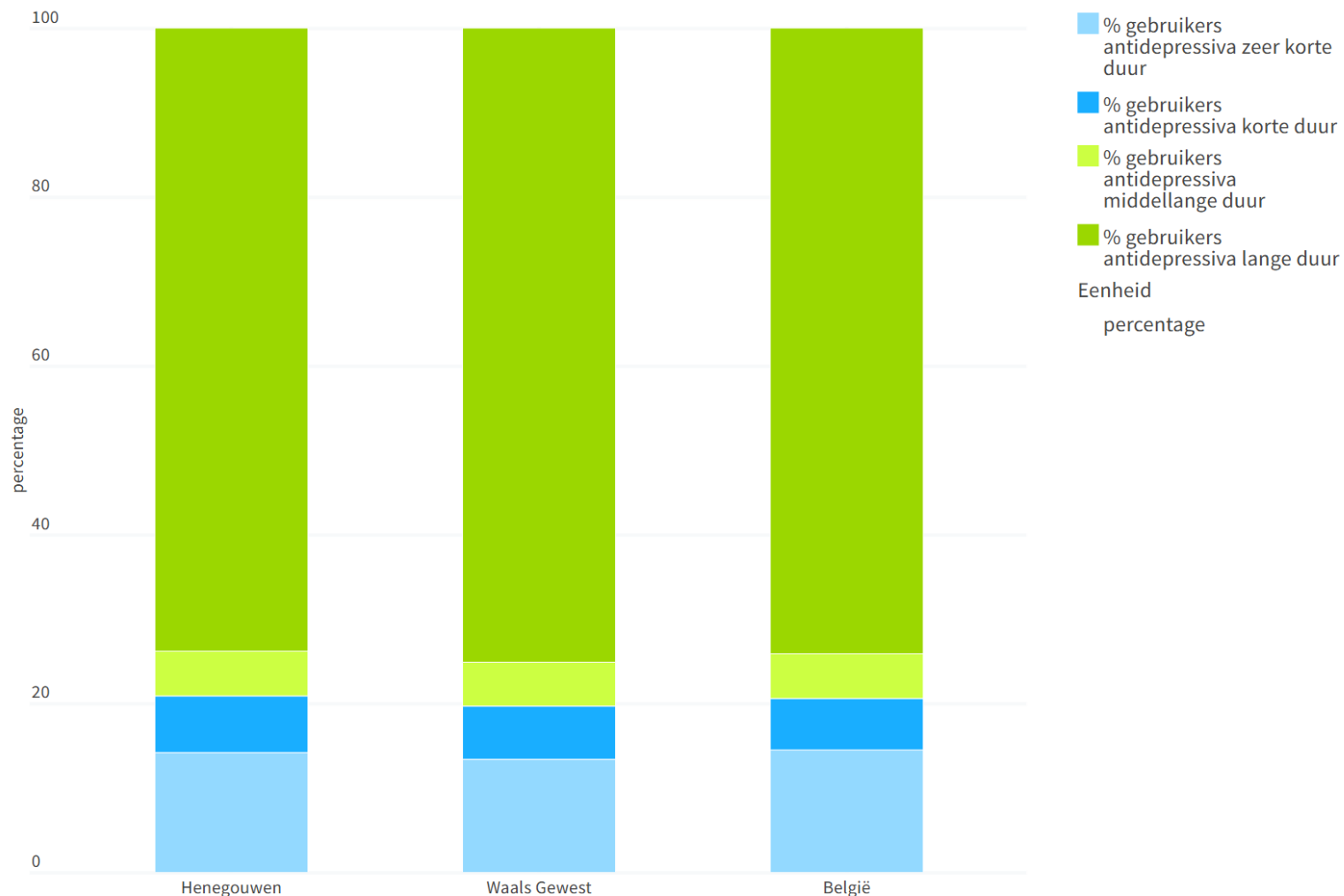

	Sud ESEM	Henegouwen	Wallonië	België
Gebruik antidepressiva (%)	18,7	16,1	16,2	13,5
Vrouwen	23,8	20,8	20,8	17,5
Mannen	13,3	11,1	11,3	9,4

Bron: Intermutualistisch Agentschap – 2022

Geestelijke gezondheidszorg: gebruik van psychofarmaca

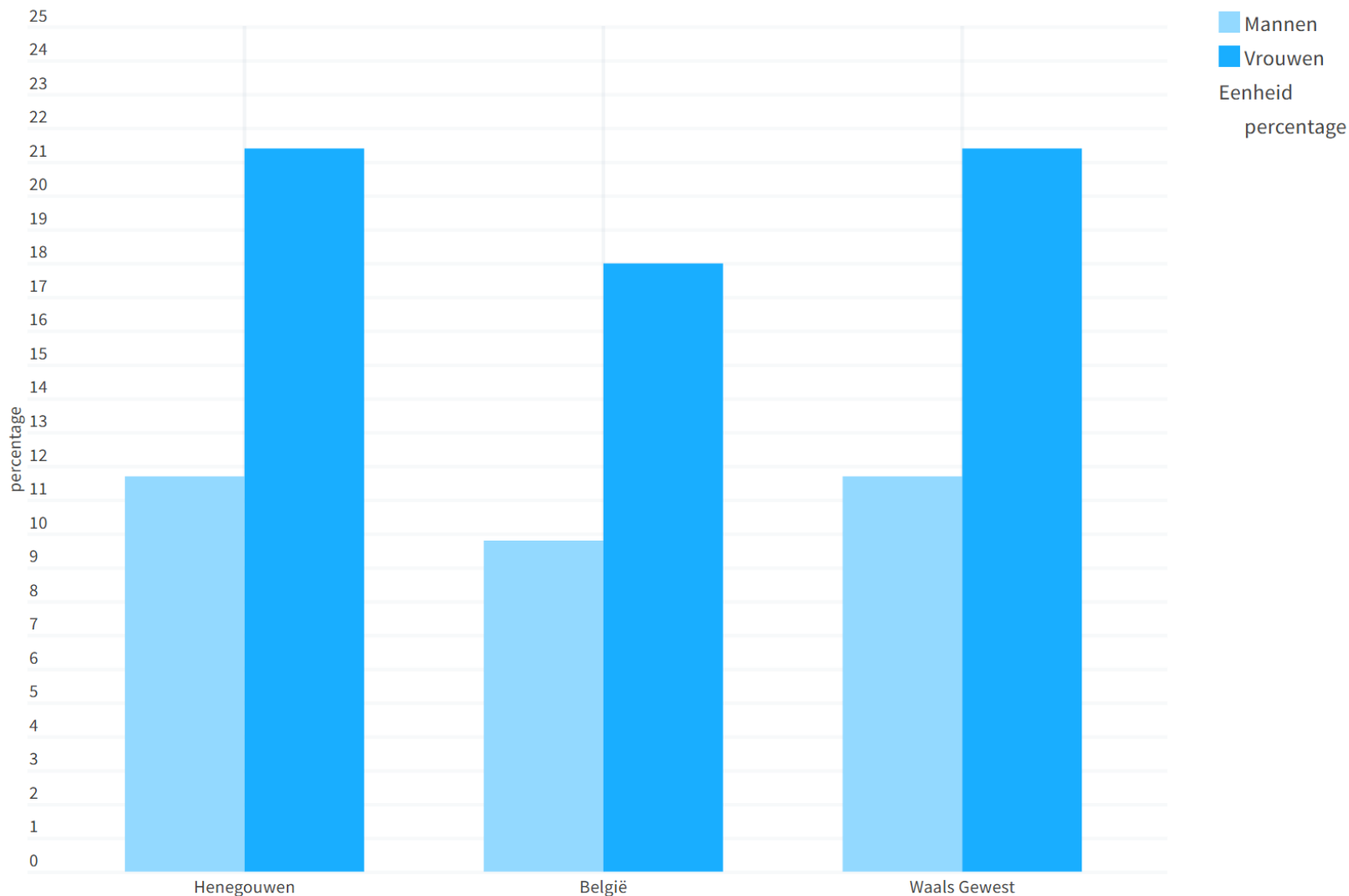
Antidepressiva - 2022 - Henegouwen

Bron: <http://www.ima-aim.be>

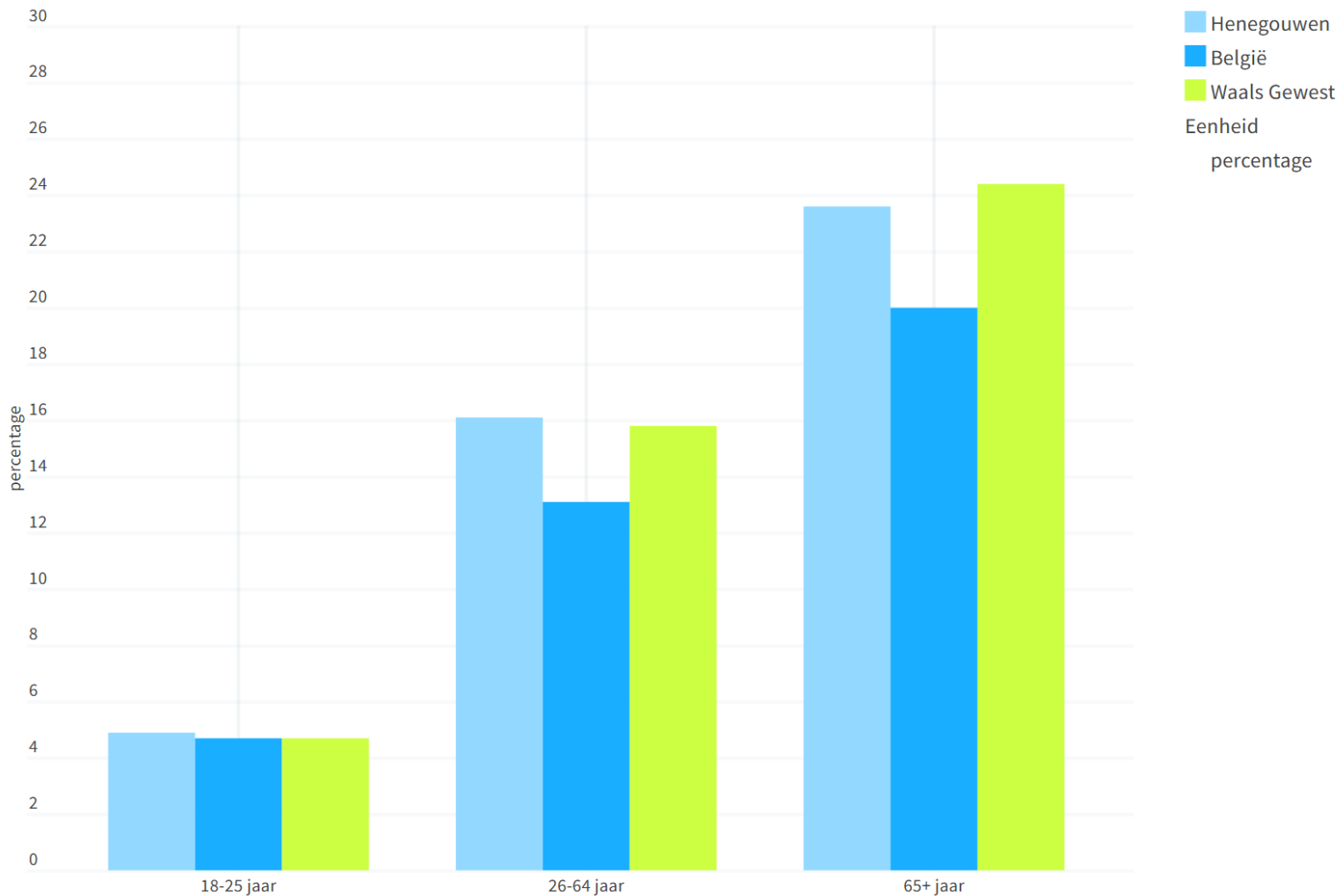
Geestelijke gezondheidszorg: gebruik van psychofarmaca

% gebruikers antidepressiva - 2023 - Henegouwen

Geestelijke gezondheidszorg: gebruik van psychofarmaca

% gebruikers antidepressiva - 2023 - Henegouwen

Bron: <http://www.ima-aim.be>

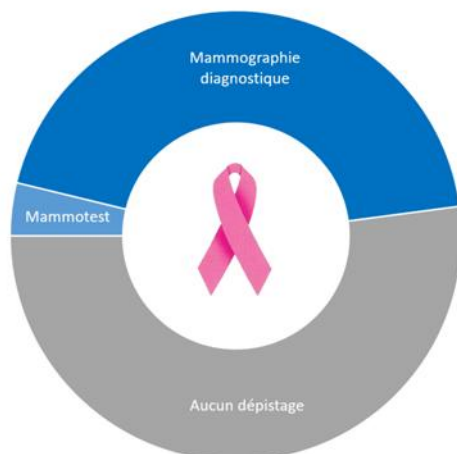
Gezondheidstoestand: chronische aandoeningen

Gezondheidstoestand	Henegouwen	Wallonië	België
Statuut chronische aandoening (%)	18,4	17,5	16,9
Afhankelijkheidssituatie chronisch zieken (%)	5,5	5,0	5,1
Aandeel personen die behandeld worden voor diabetes (%)	8,4	8,6	7,1

Bron: Intermutualistisch Agentschap – 2022

Preventie: borstkankerscreening

Dépistage du cancer du sein chez les femmes de 50 à 69 ans
Hainaut, 2021

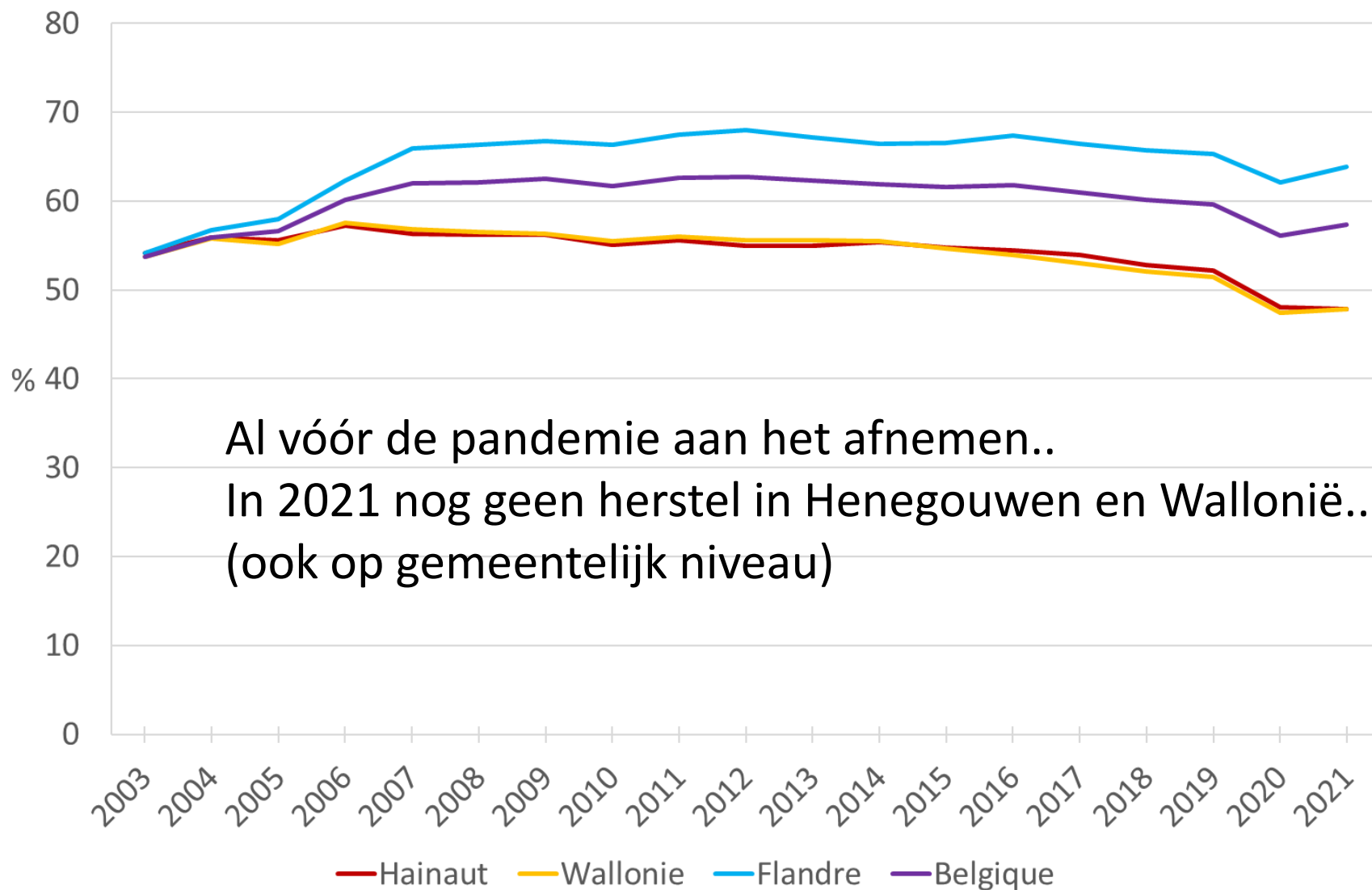
Source : Agence Intermutualiste ; traitement : OSH

Percentage vrouwen van 50-69 jaar die een diagnostische mammografie en/of screeningsmammografie hebben gehad
2020-2021

	Henegouwen	Wallonië	België
Deelname bevolkingsonderzoek borstkankerscreening (%)	3,8	4,0	31,5
Diagnostische mammografie (%)	44,1	43,8	25,9
Onderzoek mammografie (%)	47,9	47,8	57,4

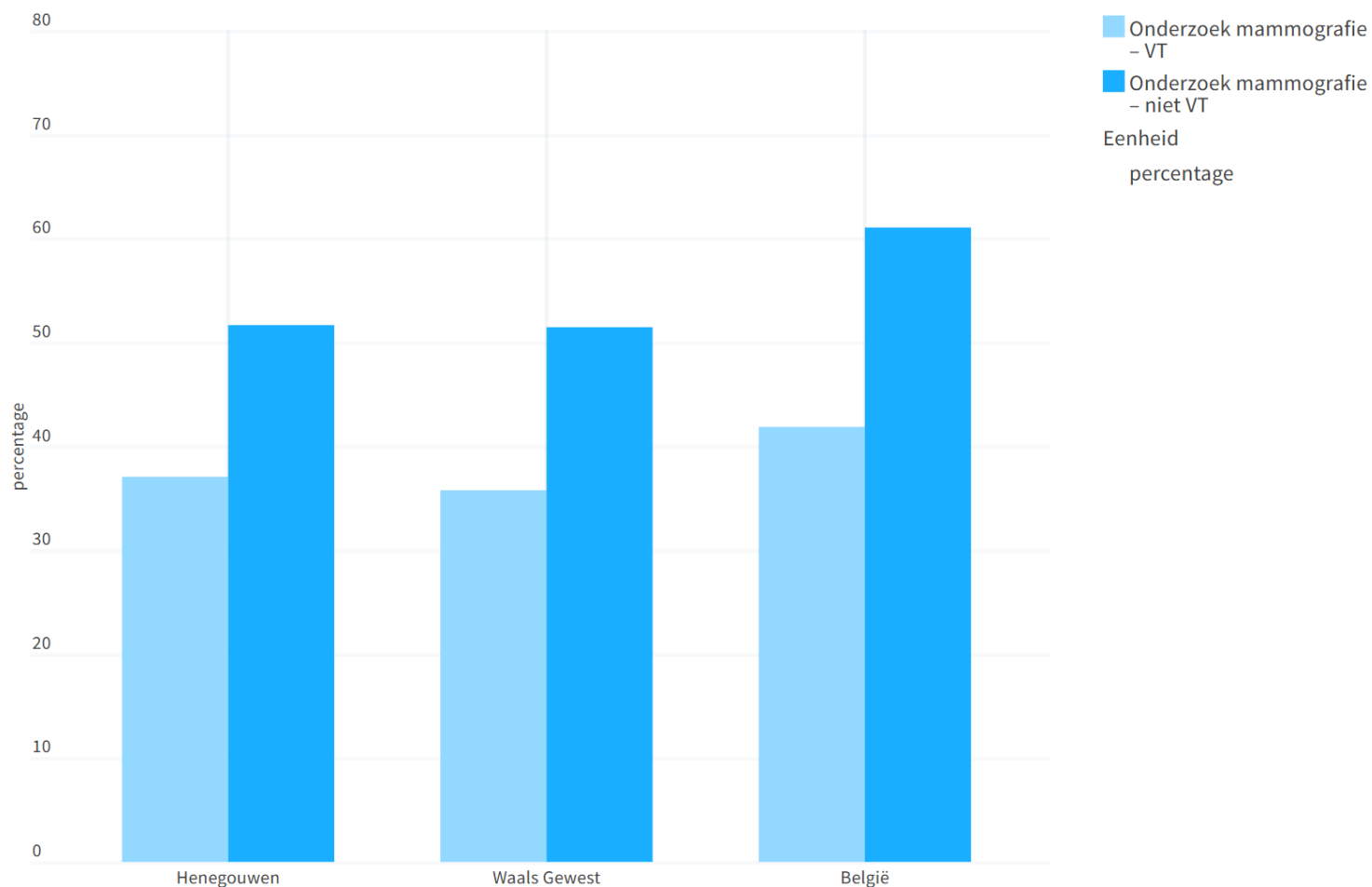
Bron: Intermutualistisch Agentschap – 2021

Preventie: borstkankerscreening

Preventie: borstkankerscreening

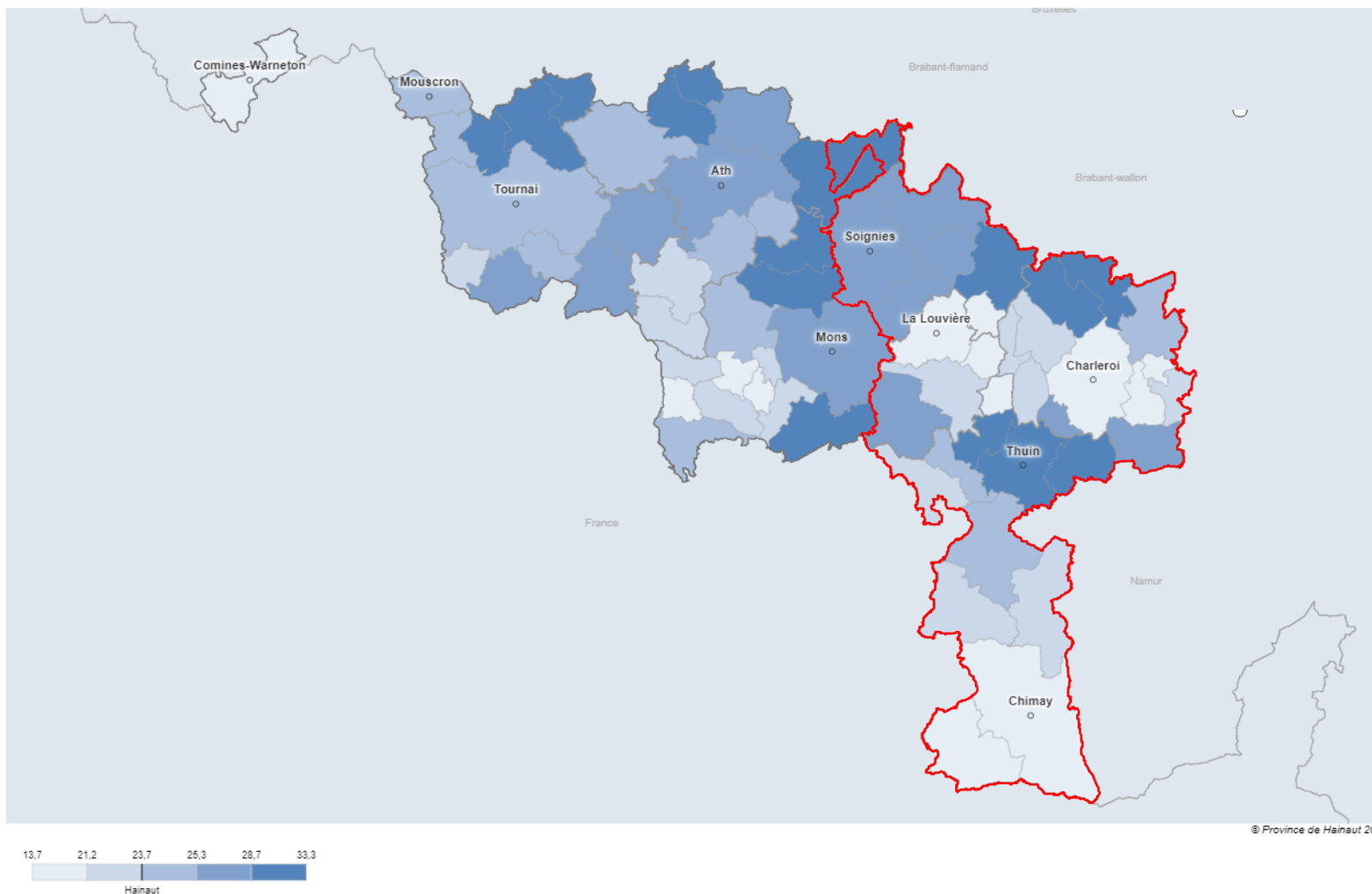
Onderzoek mammografie (diagnostisch of bevolkingsonderzoek) - 2021 - naargelang het VT-statuu

Bron: <http://www.ima-aim.be>

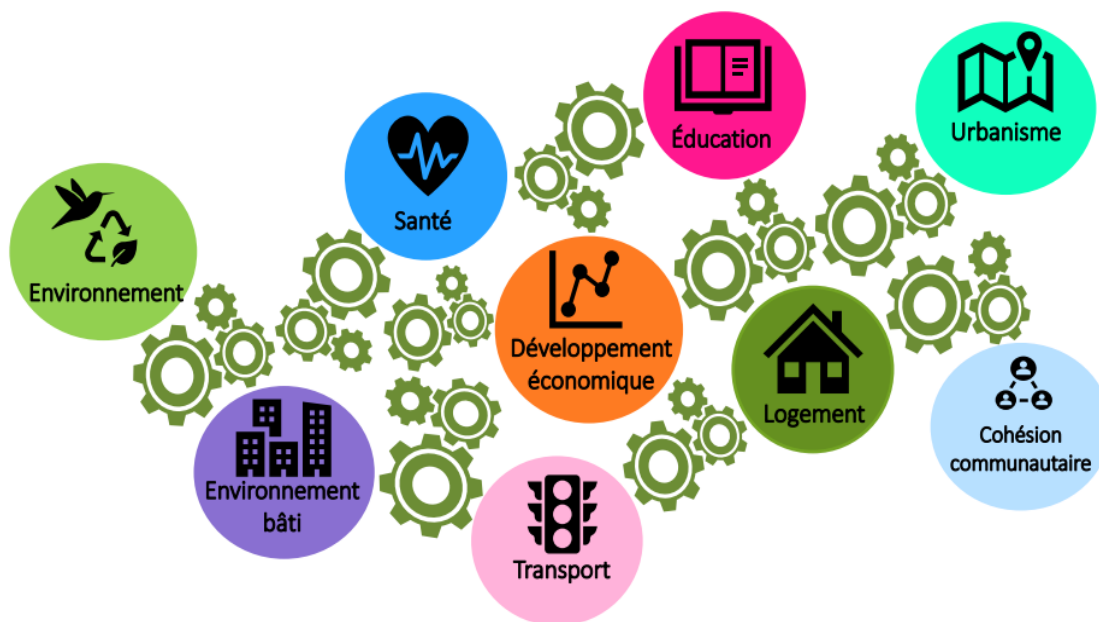
Preventie: Preventieve mondzorg

Soins bucco-dentaires préventifs - Total, 2022 (%) - Source : Agence Intermutualiste

- Verschillende weergavemogelijkheden
 - Kaarten, tabellen, grafieken
- Navigatie tussen de verschillende niveaus
- Veel functionaliteit in de Atlas → vereist tijd en ervaring om de verschillende opties onder de knie te krijgen
- Aangaande de bron: inherente beperkingen van de indicator, proxy van wat men wil meten.
- Voor de gegevens bij het OSH, onmisbare gegevensbron voor een groot aantal onderwerpen: gezondheidstoestand, preventie, zorgverbruik, zorgaanbod
- Vergelijkingen
 - Per subgroep: geografisch, leeftijd, VT-statuuut
 - In de tijd
 - Geografisch

Gezondheid in alle beleidsmaatregelen

- **Sectoroverschrijdende** benadering van het overheidsbeleid
- Houdt systematisch rekening met **de gevolgen van beslissingen op het vlak van gezondheid**, zoekt naar **samenwerkingsverbanden** en vermijdt negatieve gevolgen voor de gezondheid.
- Om de **gezondheid** van de bevolking en de **gelijkheid** op het vlak van gezondheid te verbeteren.

THE 8TH GLOBAL CONFERENCE ON HEALTH PROMOTION, HELSINKI, FINLAND, 10-14 JUNE 2013

Health in All Policies is an approach to public policies across sectors that systematically takes into account the health implications of decisions, seeks synergies, and avoids harmful health impacts in order to improve population health and health equity. It improves accountability of policymakers for health impacts at all levels of policy-making. It includes an emphasis on the consequences of public policies on health systems, determinants of health and well-being.

World Health Organization. 2014. « *Health in All Policies (HiAP) Framework for Country Action* ».

Observatoire
de la
Santé

Rue de Saint-Antoine, 1
7021 Havré - Belgique

+32 (0)65 87 96 00

observatoiresante.hainaut.be

observatoire.sante@hainaut.be

Province de
Hainaut

**Chaque jour
avec vous !**